

3. Педагогічна творчість: методологія, теорія, технології:
Монографія За ред. С. О. Сисоєвої, Н. В. Гузій. К.: НПУ ім. М. П.
Драгоманова, 2005. 183 с.

*Татарченко О.
м. Херсон, Україна*

Херсонський національний
технічний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ СЕКСУАЛЬНИХ ДОМАГАНЬ ЩОДО ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ В ОНЛАЙН- СЕРЕДОВИЩІ В УКРАЇНІ

Нові покоління з перших років життя живуть в цифровому світі і звикли отримувати інформацію про все, що їх цікавить з інтернету, у тому числі про статеве життя. Значна частина з них здобуває такі знання за допомогою спілкування з іншими користувачами. Це, у свою чергу, є причиною зростання кількості сексуальних домагань стосовно неповнолітніх в інтернет-просторі. Складність вирішення цієї проблеми полягає в тому, що такі злочини важко попередити і майже неможливо відвернути. Як наслідок сексуальні домагання, негативно відображаються на психічному і фізичному здоров'ї підростаючого покоління України.

Завдяки актуальності цієї проблеми, вона стала предметом дослідження представників різноманітних наук. Останнім часом цю тему досліджували: Ведернікова А., Гриненко С., Грисюк В., Данильченко А., Леонов Б., Смольська Л., Федорець С., Чумак Л. та ін.. Однак проблема сексуальних домагань щодо дітей залишається актуальною і потребує

подальших досліджень. Тому метою цих тез є спроба проаналізувати сучасний стан вирішення проблеми домагань сексуального характеру щодо неповнолітніх на прикладі України.

Основним джерелом отримання інформації про секс в середовищі підростаючого покоління є інтернет. Зокрема, станом на 2018 рік 70% п'ятнадцятирічних підлітків отримували таку інформації зі Всесвітньої мережі, 47% від друзів, 45% з телебачення, 37% від учителів, 35% від батьків та 31% від медиків [1]. Про масштаби використання інтернет-середовища з метою цькування, залякування та приниження дітей свідчать дані «Ла Страда-Україна» за 2017-2018 рр.. Зокрема із 40072 дзвінків, 2845 звернень стосувалися випадків секстину, а 1385 – онлайн-грумінгу [2]. За результати українських досліджень кожен 12-ту дитину схилили в інтернеті надіслати світлинки свого оголеного тіла. У той же час 1 із 3 повідомлень про сексуальне насильство над дітьми в інтернеті стосувалося дівчат 11-13 років [3].

І хоча за сексуальне насильство щодо дітей і неповнолітніх в Кримінальному кодексі України передбачені суворі покарання, кількість їх не зменшується. А отже треба задіювати інші механізми, щоб захистити молоде українське покоління від розбещення та сексуальних злочинів. Найбільш дієвим може бути комплекс заходів, спрямований на запобігання таких злочинів. Задля досягнення цієї мети український уряд та громадські організації України та світу докладають всіх можливих зусиль, щоб за допомогою просвіти дітей та їхніх батьків захистити молодь від сексуальних домагань в інтернеті та поза його межами.

Зокрема, у 2020-му році у День безпечного інтернету Міністерство цифрової трансформації України, спільно з Офісом уповноваженого Президента з прав дитини М. Кулеби, запустило соціально-просвітницький портал stop-sexsting.in.ua та інформаційну кампанію «не ведись». На сайті є можливість заблокувати контент, що відображає сексуальні стосунки з

дітьми. Також на порталі є методичні матеріали для вчителів для проведення уроків із дітьми 5-6 класів з питань безпечної сексуальної поведінки в інтернеті.

Крім того, на сайті Міністерства освіти і науки України 17 червня 2023 року розміщено публікацію «Як захистити дітей від загроз в інтернеті: поради батькам», в якій викладені 5 порад, сформовані ГО #stop_sexting у партнерстві з Ресурсним центром недержавних організацій, серед яких: розвивати відкриту культуру спілкування, слухати та чути дитину, говорити з дитиною про кордони та межі між реальним і віртуальним, навчити дитину проходити «тест білборда» та обговорювати з дитиною секстинг і сексуальні домагання в інтернеті.

На сайті видання «Заступник директора школи» у березні 2023 р. опубліковано буклет «Сексуальне насильство над дитиною в інтернеті: як розпізнати та про що говорити», в якій перелічуються фізичні, психологічні та соціальні ознаки сексуального насилля над дитиною. А також викладені рекомендації як проводити бесіду з такою дитиною, а саме: старанно підбирати час і місце для бесіди, стежити за своїм тоном під час розмови, використовувати звичні для підлітків слова, слухати і чути, бути терплячим. Також в буклеті подана інформація куди потрібно звертатися для отримання спеціалізованої допомоги.

Допомагають у вирішенні проблеми сексуального виховання й представники неформальної освіти. Так на сайті «Prometheus» розміщено безкоштовний курс «Сексуальна освіта», в якому викладається інформація про те, що таке секс, яким він буває, коли ним варто займатися, що таке порно, як говорити про секс, яким секс буде у майбутньому та ін..

Міжнародна організація International Child Development Initiatives розробила посібник для фасилітаторів з питань навчання протидії онлайн-насилльству сексуального змісту щодо дівчат-підлітків. На його сторінках подається інформація про те, що являє собою онлайн-насилльство щодо

дівчат та викладається план тренінгу на тему: «Поширення зображень сексуального характеру без згоди дівчини».

Отже, як бачимо, вже докладено значні зусилля для протидії та запобіганню сексуальних злочинів в інтернеті щодо неповнолітніх. Однак для вирішення цієї проблеми треба залучати більш широке коло зацікавлених сторін, у т.ч. батьків, блогерів, режисерів, мультиплікаторів, представників шоу-бізнесу та ін. Робота по запобіганню сексуального насильства над дітьми повинна мати комплексний, безперервний та всеохоплюючий характер, для того, щоб безпека дитини в інтернеті стала однією із загальноприйнятих норм нашої цивілізації.

Список літератури:

1. 1. Сексуальна освіта в школах: чи є що покращувати?. URL: <https://cedos.org.ua/researches/stvorennia-peredumov-dlia-rozvytku-seksualnoi-osvity-v-shkolakh/> (дата звернення: 22.09.2023).

2. Мойса Б. Протидія кібербулінгу та кібергрумінгу в Україні. Попередній аналітичний огляд. URL: https://cyber.bullyingstop.org.ua/storage/media-archives/docuweek_analytical-report.pdf (дата звернення: 26.09.2023).

3. Сексуальне насильство в інтернеті: як захистити дітей. URL: <https://osvita.ua/school/88621/> (дата звернення: 26.09.2023).